

RECORDANT...

per DANIEL SANAHUJA CAPELLA

JAUME CUNILLÉ TINTÓ (I)

Com a amic i actor en el trentè aniversari de la seva mort.

Va néixer a Sabadell el dia 10 de juny de l'any 1896 a la casa núm. 111 del carrer de la Creueta on els seus pares tenien un establiment de carnisseria.

A l'edat de 6 anys ingressà en un col·legi del carrer de Les Paus on el senyor Ramon, de qui sempre servà un grat record, curà dels seus primers estudis.

Va entrar a formar part de l'Orfeo de Sabadell l'any 1905, justament quan es formà el grup de nois i noies, i les primeres cançons que hi aprengué foren "La non-non del Jesuset" de Emile Jaques-Dalcroze i "Els petits estudiants" de Narcisa Freixas. Es pot dir que hi romangué tota la vida, i n'arribà a ésser tenor solista i, quan per dedicar-se a la sarsuela deixà el càrrec, hi continuà com a soci protector fins als seus darrers dies.

Actuà per primera vegada al teatre el dia 2 de febrer de l'any 1906, festivitat de la Candelera, formant part de l'"Agrupació Còmico-dramàtica Infantil" del "Centre Sabadellès-Gelats", participant en les obres "Un beneit del cabàs" de Manuel Ribot i Serra, "Gent de platja" d'Antoni Bori Fontestà i "Perdut l'oremus" de Joaquim Llach i Roig, sota la direcció del conegut actor sabadellenc Joan Carné.

L'any 1916, entrà com a ajudant de telers a l'empresa Mallofré Germans, i la deixà al cap d'uns anys per treballar pel seu compte com a "Drapaire".

El 14 d'agost del 1919 contragué matrimoni amb la senyoreta Maria Rovira i Pujol, enllaç del qual nasqueren tres noies: Araceli, que desafortunadament morí molt jove, Josepa i Teresa, ben coneguda, aquesta darrera, per les seves activitats artístiques.

L'afecció de Jaume Cunillé al teatre continuava latent. En sortir del "Centre Sabadellès-Gelats", on féu un bon nombre d'actuacions, entrà a participar en la companyia de sarsuela "Got-Griera", dirigida pel primer actor Joan Got Niubó i pel mestre Antoni Griera i Bardia, on li foren confiats papers més aviat d'ordre secundari pel fet que el titular de la Companyia era el tenor Lluís Urgell en qui requeia la responsabilitat de les obres que es representaven.

Generalment, actuaven al Teatre Cervantes, on tenien el seu estatge social. Componien la Companyia els següents elements:

Joan Got, Primer actor i director; Antoni Griera, Mestre director-concertador; Ramon Vila, Primer actor; Lluïsa Cifuentes, Primera tiple; Empar Vallejo, Tiple còmica; Lluís Ur-

gell, Tenor; Vicenç Company, Tenor còmic; Josep Padrós, Baríton; Josep Martínez, Baix i actor de caràcter; Jacint M. Creus, Genèric.

El cor d'homes era de Sabadell. Les típles i el cor de dones venia de Barcelona. Quan a darreries de l'any 1920 es dissolgué aquesta Agrupació i el senyor Urgell hagué de marxar cap a Amèrica per assumptes particulars, es constituí la societat "Amics de l'Art" per dedicar-se únicament i exclusivament al conreu de la sarsuela sota la direcció del primer actor Joan Got i del mestre Antoni Griera, més tard del mestre Josep Masllovet i Sanmiquel.

Tots aquests canvis i d'altres que es produïren a mida que transcorria el temps, donaren peu al senyor Cunillé per anar escalant els primers llocs dintre la modalitat expressada, adquirint així un extraordinari prestigi que, a poc a poc, anà acreixent la seva personalitat artística.

Així, veiem, que en un festival, celebrat al teatre de la Societat Coral Colon per la companyia "Amics de l'Art", es posà en escena l'obra de Lluís Capdevila i Victor Mora, amb música de Rafel Martínez Valls, "Cançó d'Amor i de Guerra"; el Diari de Sabadell del 28 de gener de 1927 en féu el següent comentari:

"El proppassat diumenge dia 23 tingué lloc al teatre de la Societat Coral Colon l'anunciada representació de l'obra "Cançó d'Amor i de Guerra" per la companyia "Amics de l'Art" que dirigí el propi autor Martínez Valls i de segon, el mestre Antoni Griera, que ambdós hagueren de complimentar el nombrós públic des de l'escenari, que els tributà un merescut apludiment, premiant així la seva labor.

Joan Got, com sempre, atent al seu

Radio Grau Radio Grau Radio Grau

paper. En Cunillé, el perfecte cantant de sempre. En Miquel Bertran, dominant perfectament el seu paper. La parella Casas i Company guayant-se el cor del públic.

Els senyors Buron, Capdevila, Bertran (Fratern), Casanovas i Gispert, complint totalment. La senyora Bugatto, d'una veu molt voluminosa i molt artista, poc indicada per a aquesta obra. L'orquestra Muixins com sempre complí perfectament sota la direcció dels mestres ja anomenats".

El dia 7 de febrer, la mateixa Companyia prengué part en un festival a profit de la Creu Roja que se celebrà al Teatre Euterpe, posant en escena l'obra de J. Ramon Martín i música del mestre Jacint Guerrero "Los Gavilanes", en la qual col·laboraren les típies Josefina Bugatto i C. Casas, el tenor Jaume Cunillé, el tenor còmic Vicenç Company, el baríton Josep Perelló, el cor d'homes de la Societat i el cor de dones del Sindicat d'Artistes de Barcelona; la direcció escènica anà a càrrec del primer actor Joan Got Niubó i la de l'orquestra Muixins a càrrec del mestre Josep Masllovet i Sanmiquel que actuava per primera vegada com a titular dels "Amics de l'Art", i obtingueren conjuntament un gran èxit fins a tal punt que, a petició del públic, hagueren de repetir l'obra el diumenge següent, del 14, al Teatre de la Societat Coral Colon; obtingueren un ple a vessar i, com el diumenge anterior, un èxit absolut, sobresortint en Jaume Cunillé que delectà el públic amb l'extraordinària dicció i la dolcesa amb què cantà la coneguda romança del tenor "Flor Roja..." de la qual féu una vertadera creació.

El dia 29 de desembre eren novament aplaudits al Teatre de la Societat Coral Colon per la magnífica labor portada a cap en la preparació i la representació de les sarsueles "La Canción del Olvido" i "Don Quintín el amargao". D'aquesta actuació, el Diari de Sabadell en féu el següent comentari: "En la coneguda sarsuela del mestre Serrano, estigueren força bé, la senyora Casas i els senyors Perelló i Got, encara que aquest darrer

tingués moments en els quals extremà massa la nota còmica. La partitura, interpretada amb justesa, tant pels cantants com per l'orquestra, destament conduïda pel mestre Masllovet.

En "Don Quintín", en aquesta obra d'Arniches i Extremera i il·lustracions musicals del mestre Guerrero, barreja de sainet i de comèdia de costums, els "Amics de l'Art" triomfaren per complet. El conjunt fou tan excel·lent que no podríem pas assenyalar ningú que hagues desentonat. El cor d'homes, amb Jaume Cunillé de solista, cantà impecablement la cançó dels segadors, la qual hagué de repetir-se. En Got bé fent el "Nicasio" en el primer quadre i molt bé de "Laureano" en els altres. En Cunillé delectà el públic amb el seu paper d'"Angelito". En Martínez (Josep) encarnà ajustadament l'arbitrari "Don Quintín". La senyora Casas, tragué una "Tere" insuperable. La senyora Salut Martínez una "Casi" més que quasi, i la resta, Ibars, Company, Perelló excel·lents. Tots, tots es superaren i col·locaren la companyia dels nostres "Amics" en condicions de competir amb qualsevol companyia de professionals.

Molt bé "Amics de l'Art"; aneu continuant el vostre camí, estudeu i que de tant en tant puguem dir el mateix que diem avui i, si pot ser, en altra mena d'obres més nostres.

El nombrós públic que omplia el local totalment, aplaudí amb entusiasme i sortí plenament satisfet de la vetllada".

I així anà continuant aquesta magnífica Companyia amb en Cunillé com a primeríssima figura, posant en escena, durant els anys 1928-29, una colla d'obres de les quals podríem assenyalar, "Bohemios", "Cançó d'amor i de guerra", "Gigantes i cabezudos", "El Cabo primero", "El tirador de palomas", "Los Gavilanes", "El duo de la Africana", "El asombro de Damasco", "Los Granujas", "El puñao de rosas", etc. etc. i endemés el tercer acte de l'òpera "Marina", que presentaren al teatre de la Stat. Coral Colon, en el qual, segons una nota del Diari de Sabadell, sobresortiren la tiple Marcé Ca-

sas i el tenor senyor Cunillé, i hi afegia que aquest darrer, havia demostrat una vegada més, reunir totes les condicions per al teatre líric: una veu ben timbrada i segura i una desimboltura escènica comparable als més distingits professionals.

Els èxits i la vàlua de Jaume Cunillé ben aviat foren conegudes per les empreses teatrals de la capital que, en diverses ocasions, li feren proposicions per treballar-hi com a professional.

No es decidia a acceptar, però la companyia "Montero-Xatart" que es dedicava a la representació de revistes catalanes i que actuava al Teatre Victòria, li concedí unes condicions molt bones i entrà a formar part del seu elenc que a partir de llavors quedà integrat pel primer actor Joaquim Montero, la tiple Matilde Xatart, el tenor Jaume Cunillé, el conegut humorista Alady, el celebrat Xalma, el cor d'homes i un excel·lent conjunt de noies.

Feren una esplèndida campanya durant la qual muntaren diversos espectacles amb un èxit extraordinari, però en extingir-se els contractes i dissoldre's la Companyia, Jaume Cunillé hagué de dedicar-se a fer actuacions eventuals en diferents companyies fins que el primer actor Paco Vidal el contractà per formar part de la seva Companyia i actuà al Teatre Victòria amb el famós baríton Marc Redondo i la coneguda tiple Josefina Bugatto en la sarsuela "Los Gavilanes".

Després dels èxits aconseguits amb la representació d'aquesta obra, poc podia pensar que no podria complir el contracte que havia acceptat, puix l'accés de treball realitzat durant els darrers temps anà minant poc a poc la seva salut i hagué de deixar totes les activitats i lliurar-se a una severa disciplina de recuperació.

Seria a darreries de l'any 1934 quan, ja un xic millorat, entra novament a formar part de la plantilla dels "Amics de l'Art" a condició d'interpretar únicament els papers de tenor còmic per ésser aquests de menys compromís i, sobretot, més descansats que els de tenor solista.

(Continuarà...)

Es una gentilesa de

Radio Grau

DISCS -
ALTA FIDELITAT -
TELEVISIO EN COLOR -
ELECTRODOMESTICS -

Rambla,14
Tel. 725 93 33